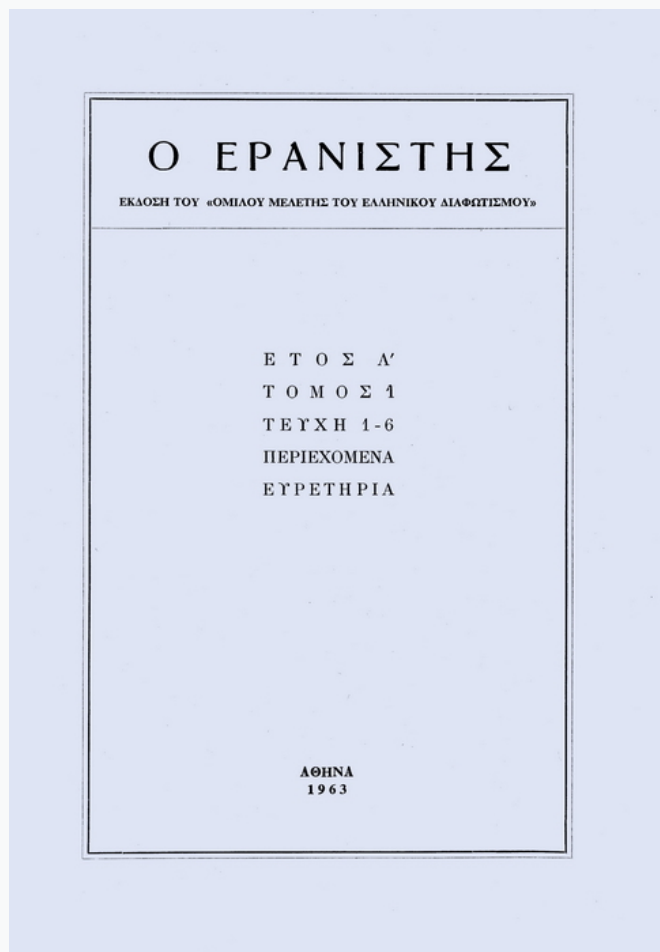

The Gleaner

Vol 1 (1963)

Διορθώσεις, συμπληρώσεις και προσθήκες στο
«Répertoire» του M. Richard

Δημ. Σ. Γκίνης

doi: [10.12681/er.9589](https://doi.org/10.12681/er.9589)

Copyright © 2016, Δημ. Σ. Γκίνης

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

Γκίνης Δ. Σ. (2016). Διορθώσεις, συμπληρώσεις και προσθήκες στο «Répertoire» του M. Richard. *The Gleaner*, 1, 111–116. <https://doi.org/10.12681/er.9589>

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ, ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ ΣΤΟ "RÉPERTOIRE,, ΤΟΥ Μ. RICHARD

Για τὸ πολυτιμότερο αὐτὸ Εὐρετήριο τῶν καταλόγων τῶν Ἑλληνικῶν χειρογράφων τοῦ Μ. Richard, ποὺ ἐκδόθηκε στὰ 1958 γιὰ δεύ-
τερη φορά, δημοσιευθήκανε ἀρκετὲς βιβλιοκρισίες, ὅλες ἐξαιρετικὰ
ἐπαινετικές, ὅπως καὶ τοῦ ἀξιζοῦσι. Θ' ἀναφέρω ἐδῶ, ὅσες ἔτυχε νὰ συ-
ναντήσω, κι' αὐτό, γιατί οἱ περισσότερες μᾶς δίνουν χρησιμότητες προσ-
θήκες καὶ διορθώσεις, γιὰ ὅσους χρησιμοποιοῦν τὸ Répertoire. Ἀπὸ
δικούς μας, οἱ : Μ. Μανούσακας, στὸ π. ΔΙΕΕ 13 (1959), σ. 440-445.
Ν. Τωμαδάκης, στὸ π. Ἀθηνᾶ 62 (1958), σ. 386-388. Ὁδ. Λαμφίδης,
στὸ π. Ἀρχεῖον Πόντου 22 (1958), σ. 273-278. Ν. Α. Λιθαδάρας, στὸ
π. ΕΕΒΣ 28 (1958), σ. 515-520. Ἀπὸ τοὺς ξένους, οἱ : J. Darrouzés,
στὸ π. *Révue des Études Byzantines* 17 (1958), σ. 272-273. A. Do-
stál, στὸ π. *Byzantinoslavica* 20 (1959), σ. 314-315. Μ. W[ittek],
στὸ π. *Scriptorium* 13 (1959), σ. 167. S. Eyice, στὸ π. *Belleten* 23
(1959), σ. 638-645. Ε. Mioni, στὸ π. *Rivista di Filologia* 37 (1959),
σ. 319-325. F. Dölger, στὸ π. *Byz. Zeitschr.* 53 (1960), σ. 128-129.
J. F. Pomar, στὸ π. *Emerita* 28 (1960), σ. 381 ἐπ. J. Irigoín, στὸ
π. *Révue de Philologie* 34 (1960), σ. 143 ἐπ. Ε. Granstrem, στὸ π.
Viz. Vremennik 18 (1961), σ. 287-289.

Θὰ ἤθελα σήμερα νὰ προσθέσω μερικὲς διορθώσεις καὶ συμπλη-
ρώσεις στὸ ὅραϊο αὐτὸ ἔργο, ποὺ ἀφοροῦνε—ἐκτὸς ἀπὸ τέσσαρες—Ἑλ-
ληνικὲς Βιβλιοθήκες :

α. 3-4. Στὰ ἀστρολογικὰ χφφ. ἃς προστεθῇ τοῦ L. De-
latte, *Note sur les mss. astrologiques du Mont Athos*, στὰ Παγ-
κάρπεια 3 (1951), σ. 107-112 (150 χφφ. ἀπὸ 17 μοναστήρια).

α. 6. Στὰ χρονολογημένα χφφ. ἃς προστεθῇ ὁ ὕπ' ἀριθμ.
109 κατάλογος.

α. 8. ἐπ. Νὰ προστεθῇ : H. O. Coxe, *Report to Her Majesty's
government on the Greek Mss yet remaining in Libraries of
the Levant* (London 1858).

α. 13-14. Ξεχάστηκαν οἱ πολυγραφημένες ἐκθέσεις «Περὶ τῆς κα-

ταστάσεως τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δημοσίων, δημοτικῶν, μοναστηριακῶν, κλπ. Βιβλιοθηκῶν, 1937-1938» (Ἀθ. 1938). Τὸ φυλλάδιο αὐτὸ περιέχει ἐννέα Ἐκθέσεις τῶν Σ. Κουγέα, Δ. Μάργαρη, Ν. Ι. Γιαννοπούλου, Ἀγ. Τσέλαλη, Δ. Πολίτη, Στέλλας Πέππα καὶ Ἀλεξάνδρας Κόττου, ποῦ—ἐκτὸς ἀπὸ τὴν τελευταία—(περὶ Κοιν. Βιβλ. Βυτίνης), περιέχουν κάποιες, ἔστω στοιχειώδεις, πληροφορίες γιὰ χφφ. ἀρκετῶν Βιβλιοθηκῶν τῆς Ἑλλάδος.

σ. 29. Ἀριθμ. 128. Ὁ κῶδιξ τοῦ Costin εἰσάγεται σήμερα στὴν κατοχὴ τοῦ κ. Πάνου Δ. Πασχάλη, στὴν Ἀθῆνα.

σ. 35. Ἀκαδημία Ἀθηνῶν. Ὁ Μ. Μανούσκακας παρέχει τὴν πληροφορία (Πρακτικά, 31/1956, σ. 500), πὼς ἡ διβλιοθήκη Μαυροκορδάτου, στὴν Ἀκαδημία, περιέχει κάπου 20 χφφ. τοῦ 19ου αἰῶνα, χωρὶς ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον.

σ. 36. Γενικά Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους. Κατέχουν, ἀπὸ ἀγορά, τὸ ἀρχεῖο Π. Ζερλέντη, ποῦ περιέχει ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς φακέλους καὶ 9 χφφ. (βλ. ἀριθ. 162). Ἀπὸ παραδρομὴ ὁ Richard προσγράφει τὰ χφφ. αὐτὰ στὴν Ἑταιρεία Βυζ. Σπουδῶν.

σ. 39. Σ. Κόμνου. Βλ. S. Comnus, *Codices praeclarissimi in membrana et in charta graece*, Athenis 1857. Ἡ τύχη τῶν 13 χφφ. τῆς συλλογῆς Κόμνου ἀγνωστὴ.

σ. 42. Σκήτη Ἀγίου Ἀνδρέου (Καρυές, Ἀθῶ). Τὰ χφφ. καήκανε στὰ 1958, ἐκτὸς ἀπὸ 8, ποῦ τὰ περιγράφει ὁ Δ. Πολίτης, στὸ π. Ἑλληνικά 17 (1962), σ. 340-346. Στὸν τελευταῖο στίχο τῆς σ. 42, νὰ συμπληρωθοῦν οἱ ἀριθμοί : 239-248, 361-366. Ἐπίσης στὸν πρῶτο στίχο τῆς σ. 43 : 269-291, 325-332.

σ. 46. Μονὴ Μ. Λαύρας. Συμπλ. Κατάλογος χφφ. στὴν ΕΕΒΣ 28 (1958), σ. 90-203. Χφφ. 128, καὶ τοῦ Καθολικοῦ χφφ. 37.

σ. 67. Νὰ προστεθῇ ἡ Κ α ὶ ς, μὲ τὴν πληροφορία, πὼς ὑπάρχει ἐκεῖ Κοινοτικὸ Ἀρχεῖο ἀπὸ τὸ 1850 (βλ. ἀριθ. 711).

σ. 76. Στὴν Χί ο, νὰ προστεθῇ : Μιχ Φουρμόν, *Κατάλογοι Ἑλλ. βιβλίων τῶν μοναστηρίων τῆς Νέας Μονῆς καὶ τοῦ Ἀγ. Μηνᾶ*, στοῦ Γ. Ζολώτα, *Ἱστορία τῆς Χίου*, Γ' 2, σ. 409 - 421 (Χφφ. 132 καὶ 18).

σ. 77. Κύπρος Νὰ προστεθῇ. Χαρ. Ι. Παπαγιάννου, *Τὸ 2215 χφ. τῆς Κ. Δ. τὸ ἐν τῇ μητροπόλει Κιτίου τῆς Κύπρου* (Ἀθ. 1923).

σ. 95. Νὰ προστεθῇ : Φλώρινα. Γυμνάσιον. «χφφ. τινὰ» (Ἐκθέσεις Πέππα).

σ. 120. Καλάβρυτα. Νὰ προστεθῇ : Ἐπ. Παρνασσοῦ 9 (1906), σ. 44-47.

σ. 121. Ἀριθμ. 452α. Τὰ χφφ. ποὺ σώθηκαν εἶναι τά : 1, 3, 8 καὶ 17 καὶ ὅχι τά : 1, 3, 8, 14.

σ. 121. Μονὴ Ἀγ. Λαύρας. Βλ. καὶ Σπ. Λάμπρου, στὸ π. Νέος Ἑλληνομνήμων 2 (1905,) σ. 380. Μετόχιον Ἀγ. Ἀθανασίου. Βλ. ἀριθμ. 451, σ. 84 - 97, χφφ. 494 - 528, καὶ ἓνα χφ. ἀκατάγραφτο (χφφ. 36). Μετόχιον Ἀγ. Τριάδος. Βλ. ἀριθ. 451, σ. 97 - 191, χφφ. 529 - 539 (χφφ. 11 καὶ ὅχι 90).

σ. 122. Ἡ Μονὴ Ταξιαρχῶν νὰ μεταφερθῇ στὸ Αἴγιον (σ. 24).

σ. 122. Νὰ προστεθῇ λήμμα : Κ α λ α μ ά τ α . Λαϊκὴ Βιβλιοθήκη, χφφ. 4. Μονὴ Τίμιου θ ε α ς χφφ. 2, Μονὴ Βουρκάνου χφφ. 12 (Ἐκθεσις Σ. Κουγέα). Ὁ ἴδιος, στὸν τόμο Μεσσηνιακὰ Γράμματα, 1956 σ. 9 - 23, περιγράφει 3 χφφ. τῆς Μ. Τίμιου θ ε α ς ἀπὸ αὐτὰ 1 νομοκάνων τοῦ 18 αἰ. Κατάλογο τῶν χφφ. τῆς Μονῆς Βουρκάνου δημοσίευσε ὁ Τ. Γριτσόπουλος στὸ π. Πελοποννησιακὰ τ. 5 (1962), σσ. 294-305.

σ. 124. Καστοριά. Νὰ προστεθῇ : Δημοτικὴ Βιβλιοθήκη : « περιέχει χφφ. τινὰ τοῦ φιλολογικοῦ Συλλόγου ». (Ἐκθεσις Στ. Πέππα). Μητρόπολις Καστοριάς : Στὰ 1938 ὑπῆρχαν ἀκόμα 3 χφφ. (Ἐκθεσις Πέππα). Γραφεῖα ἐνοριακῆς Ἐπιτροπῆς Κοιμήσεως Θεοτόκου : Βλ. καὶ ἀριθ. 67, σελ. 612. Τὰ χφφ. αὐτὰ καήκανε στὴν πυρκαϊὰ τοῦ 1940.

σ. 129. Μετὰ τὸ λήμμα : Kythréa, νὰ προστεθῇ λήμμα : Λ α κ ε - δ α ἱ μ ω ν . Μονὴ Ζερμπίτζης, χφφ. 8 (Ἐκθεσις Κουγέα).

σ. 139. Λέρος. Βιβλιοθήκη τοῦ Δήμου. Βλ. ἀριθ. 711. Χφφ. 64—10=54.

σ. 140. Λέσβος. Μονὴ Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Ὁ Εὐάγγ. Γ. Κλεόμβροτος, περιγράφει τὸ ὅπ' ἀριθ. 23 χφ. στὸ π. Ποιμὴν, τ. 5 (1937), σ. 101 - 107.

σ. 157. Καστελλόριζο. Τώρα στὰ Γ Α Κ, στὴν Ἀθήνα. Βλ. ἀριθ. 711.

σ. 162. Νὰ προστεθῇ λήμμα : Μ ε τ ρ ῶ ν καὶ Ἀ θ ὄ ρ α , μὲ μνεῖα : Ἀν. Σταμούλη, Παλαιὸς κώδιξ τῆς ἐπισκοπῆς, στὸ π. Μεσαιωνικὰ Γράμματα 2 (1934 - 1935) σ. 171 - 177.

σ. 168. Νάουσα. Νὰ προστεθῇ ἡ παραπομπὴ στὸν ἀριθ. 67 (σελ. 621) καὶ ἡ πληροφορία τῆς Στ. Πέππα (Ἐκθεσις) περὶ χφφ. 13+61.

σ. 170. Νὰ προστεθῇ λήμμα : Ν ά ξ ο ς . Μονὴ Μεγ. Χρυσοστόμου. Βλ. Ἐμμ. Καρπαθίου, στὸ π. Ἑκκλησία, 13 (1935), σ. 362 - 363. Χφ. 1, τοῦ 1698.

σ. 189. Πάτμος. Νὰ προστεθῇ : P. Decharme καὶ Petit de Julleville, Note sur les mss. d' auteurs anciens qui se trouvent

dans la Bibliothèque du monastère de Saint-Jean à Patmos (Paris 1866).

σ. 190. Νά προστεθῇ λήμμα: Πάτραι. Μονὴ Ὁμπλοῦ. Πρόχειρη περιγραφὴ 7 χφφ. ἀπὸ τὸν Λ. Πολίτη, στὸ π. Πελοποννησιακά 1 (1956), σ. 251 - 252.

σ. 192. Ἀριθμ. 702. Νά προστεθῇ τοῦ ἰδίου, στὸ π. Θρακικά, 12 (1939), σ. 13 - 160, 13 (1940), σ. 77 - 310, 15 (1941), σ. 55 - 98 καὶ 16 (1941), σ. 6 - 64.

σ. 212. Σιάτιστα. Βιβλιοθήκη Μητροπόλεως. Κατὰ τὴν Στ. Πέππα (Ἐκθεσις), δὲν ὑπάρχουν χφφ., ἀλλὰ μόνον ὁ Κῶδιξ τῆς Μητροπόλεως (1689 - 1845).

σ. 218. Ἄς σημειωθῇ ἡ πληροφόρια τοῦ Λ. Πολίτη (Ἐκθεσις), πὼς τὸ χφ. οἰκογενείας Λεοντοπούλου, στὸ Σοπωτό, δὲν ὑπάρχει πιά (π. Παρνασσός, 9, σ. 44 - 47).

σ. 228. Νά προστεθῇ λήμμα: Τσάγεζι. Μονὴ Κομνηνείου ἢ Οἰκονομείου. Βλ. Α. Mézières, *Memoire* καὶ ΕΕΒΣ 5 (1928), σ. 348 - 375. Χφφ. 10. Ἡ μονὴ ἐκάηκε τὸν περασμένο αἰῶνα. Ὁ κατάλογος τῶν 10 χφφ. (κατὰ τὸν Mézières) ἀπὸ τὸν Ν. Ι. Γιαννόπουλο.

σ. 230. Ὁ κατάλογος τῶν 48 χφφ. τῆς Βιβλιοθήκης Σπ. Παπαγιάννη, στήν Ἐκθεσὴ τοῦ Ν. Γιαννοπούλου. Κατὰ τὸν Λ. Πολίτη, π. Ἑλληνικά 16 (1958 - 1959), σ. 440 τὰ χφφ. εἶναι 55. Κατὰ τὸν ἴδιο, στὸ Δημαρχεῖο Τυρνάβου 41 χφφ.

σ. 233. Βενετία. Νά προστεθῇ: Σπυρ. Μ. Θεοτόκη, Κατάλογος χφφ. τῆς Ἑθν. Βιβλιοθήκης τοῦ Ἀγ. Μάρκου ἐν Βενετία, στὸ π. Ἑλληνικά, 3 (1930), σ. 89 - 114, 347 - 380, 4 (1931), σ. 173-190, 377 - 398 καὶ 5 (1932), σ. 17 - 38.

Μεταγενέστερα ἀπὸ τὴ δεύτερη ἐκδοσὴ (1958), ἔχουμε νὰ προσθέσουμε ἄλλους καταλόγους ἢ σχετικὰς πληροφορίες, ὅχι γιὰτὶ δὲν θὰ τίς ὀρῇ ὁ Richard, ὅταν θὰ μᾶς δόσῃ τὴν τρίτη ἐκδόσὴ του, ἀλλὰ γιὰτὶ αὐτὴ ἡ ἐκδοσὴ πιθανὸ εἶναι πὼς θ' ἀργήσῃ ἀκόμα μερικὰ χρόνια καὶ καλὸ εἶναι οἱ ἐρευνηταὶ μᾶς νὰ μὴ μένουν ἐν τῷ μεταξύ ἀβοήθητοι.

σ. 13-15. Νά προστεθῇ: Μ. Smitt, *Monasteries and their Mss*, στὸ π. *Archeology* 13 (1960), σ. 172-177 καὶ Ε. Zizicas - Lappa, *Enquête sur quelques collections de mss grecs peu communes conservées en Grèce*, στὸ Bulletin d'Information de l'histoire de recherche et d'histoire des textes 8 (1959), σ. 69-76.

σ. 25. Ὁ κατάλογος ἀριθμ. 106 συνεχίστηκε στὸ π. Ἀνάλεκτα 8

(1959), σ. 243 (χφφ. 532 και 533), 9 (1960), σ. 219 (χφφ. 534) και 10 (1961), σ. 176-177 (χφφ. 535-537).

σ. 38. Ἀριθμ. 171. Μερικὲς διορθώσεις στὸν κατάλογο τοῦ Σπ. Λάμπρου, ἀπὸ τὸν Φ. Μπουμπουλίδη, στὸ π. Ἀθηνᾶ 65 (1961), σ. 244-248.

σ. 38. Βιβλιοθήκη Σπ. Λοδέρδου. Κατάλογος 75 χφφ. ἀπὸ τὸν Φ. Μπουμπουλίδη (Ἀθ. 1961).

σ. 39. Νὰ προστεθῇ: Βιβλιοθήκη Σωματείου «Ἑστία Νέας Σμύρνης», Κατάλογος Κ. Μαμώνη, στὸ π. Μικρασιατικὰ Χρονικὰ 8 (1959), σ. 243-266.

σ. 41. Ἀθως. Νὰ προστεθῇ: Χ. Γ. Πατρινέλη, Βιβλιοθήκαι καὶ Ἀρχεῖα τῶν μονῶν τοῦ Ἀγ. Ὁρους, στὴ Θρησκευτικὴ καὶ Ἡθικὴ Ἑγκυκλοπαίδεια 1 (1962), σ. 935 - 943.

σ. 42. Στὰ γενικὰ περὶ Ἀγίου Ὁρους, νὰ προστεθοῦν οἱ πολὺτιμες πληροφορίες τοῦ Μ. Ι. Μανούσακα, *Χειρόγραφα καὶ ἔγγραφα τοῦ Ἀγίου Ὁρους* (Ἀθ. 1958). Ἐπίσης ὁ ὑπ' ἀριθ. 185 κατάλογος τοῦ Ε. Κουρίλα συνεχίστηκε στὸ π. Μακεδονικὰ 4 (1955-1960), σ. 532 - 533. Ἐπίσης ὁ ἴδιος κατάλογος, γιὰ τὴ Σκήτη Ἀγ. Ἀννης (σ. 42-43), συνεχίστηκε στὸ π. ΕΕΒΣ 29 (1959), σ. 87 - 192 καὶ 30 (1960-1961), σ. 453 - 460 ἰδ'.

σ. 61. Βιβλιοθήκη Ἰνστιτούτου ἑλληνικῆς φιλολογίας Πανεπιστημίου Βουδαπέστης. Σχετικὸς μὲ τὰ χφφ. τοῦ Γ. Ζαδίρα, βλ. Füves Ödön, Neumás énekeskönyveknek és Zavirasz György munkáinak kéziratái Szentendrén στὸ π. Különlenyomat az antik tanulmányok, 1961, σ. 293 - 299.

σ. 62. Νὰ προστεθῇ λήμμα: Βυτίνα. Ὁ κατάλογος τῶν χφφ. τῆς Κοινοτικῆς Βιβλιοθήκης ἀπὸ τὸν Β. Χαραλαμπόπουλο, στὸ π. ΔΙΕΕ 14 (1960), σ. 393 - 405 (χφφ. 10).

σ. 82. Κωσ. Νὰ προστεθῇ: Ἑμμ. Καρπαθίου. Ἀρχεῖον Ἱ. Μητρ. Κω (Ἀθ. 1958).

σ. 90. Γιὰ τὴ Μονὴ Ὀλυμπιωτίσσης, μᾶς πληροφορεῖ ὁ Β. Σκουδραῖς ὅτι ἔχει ἔτοιμο πρὸς ἐκδόση τὸν κατάλογο τῶν 231 χφφ. τῆς Μονῆς.

σ. 108. Γιὰ τὴν πατριαρχικὴ Βιβλιοθήκη, μᾶς πληροφορεῖ ὁ Μιλήτου Αἰμιλιανός, στὸ π. Ὁρθοδοξία 34 (1959), σ. 231, πὼς «ἡ αἰθουσα χφφ. περιλαμβάνει περὶ τοὺς 1000 κώδικας».

σ. 110. ἀριθ. 415. Ὁ κατάλογος-συνεχίστηκε στὸ ἴδιο π., τ. 33 (1958), σ. 52-61, 190-204, 321-328, τ. 34 (1959), σ. 58-66, 372-378,

τ. 35 (1960), σ. 189-196, 253-276, 416-440, τ. 36 (1961), σ. 11-131, τ. 37 (1962), σ. 211-237.

σ. 119. Μονή 'Αγ. Σάββα. Νὰ προστεθῇ : Morton Smith, 'Ελληνικά χφφ. ἐν τῇ Μονῇ τοῦ 'Αγ. Σάββα, στὸ π. Νέα Σιών, 52 (1960), σ. 110 - 125.

σ. 128. Κ ο ζ ά ν η. Βιβλιοθήκη Μητροπόλεως. Κατάλογος ἀπὸ τῇ Στέλλα Ψαριανοῦ, στὸ π. Οἰκοδομὴ 2 (1959), σ. 273-313.

σ. 189. Π ά ρ ο ς. Μονὴ Λογγοβάρδας. Κατάλογος τοῦ Ν. Α. Λιβαδάρα, στὸ π. ΔΙΕΕ 14 (1960), σ. 372-392 καὶ 584-586. Χφφ. 54.

σ. 190. Τὰ χφφ. τῆς Μονῆς Σουρβιάς εἶναι 22 καὶ ὅχι 2.

σ. 206. Θ ε σ σ α λ ο ν ί κ η. Πανεπιστήμιον. Λίνου Πολίτη, Νέαι προσκτήσεις τῆς συλλογῆς χφφ., στὸ π. 'Ελληνικά 16 (1958-1959), σ. 236-238.

σ. 208. Σ ά μ ο ς. 'Οδ. Λαμψίδου, Τὰ ἐν Σάμῳ χφφ., στὸ π. 'Αρχεῖον 'Εκκλ. καὶ Καν. Δικαίου 25 (1960), σ. 39-48. Χφφ. 71.

σ. 215. Σ κ ί α θ ο ς. Μονὴ Εὐαγγελισμοῦ. 'Ο κατάλογος τοῦ μητρ. 'Ηλείας 'Αντωνίου, στὸ π. Θεολογία 32 (1962), σ. 389-409, 531-544 καὶ 608-663 (χφφ. 110).

σ. 227. Τὰ χφφ. 'Εκκλησίας Φανερωμένης Τρικινάων (χφφ. 3) περιγράφονται ἀπὸ τὸ Ν. Βέη, στὸ π. Θεσσαλικά Χρονικά 7-8 (1959), σ. 27.

σ. 230. Γιά τὰ χφφ. τοῦ 'Ημιγυμνασίου Τυρνάβου, βλ. Α. Πολίτη, στὸ π. 'Ελληνικά 16 (1958-1959), σ. 440-441.

σ. 242. Γιά τὰ χφφ. (150 περίπου) τῆς Μονῆς 'Αγ. Νικάνορος (Ζάβορδας) βλ. κατάλογο Α. Πολίτη, στὸ π. 'Ελληνικά 16 (1958-1959), σ. 441, καὶ τοῦ ἰδίου, Die Handschriftensammlung d. Klosters Zavorda u. d. neuaufgefundene Photios-handschrift, στὸ π. Philologus 105 (1961), σ. 136 - 144.

Δημ. Σ. Γκίνης